
СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ В УСУНЕННІ ТЕХНІЧНИХ БАР'ЄРІВ У ТОРГІВЛІ

СТАНДАРТИ В ІСТОРІЇ

- Стандартам стільки ж років, скільки власне цивілізації.
- Будівельні стандарти:
  - Фріз у Фівах, Єгипет (приблизно 1450 р. до н. е.)
  - Десять книг про архітектуру, Римська імперія (приблизно 27 р. до н. е.)
- Вагові гирі, Близький Схід (приблизно 1000 р. до н. е.):
  - талант (± 30 кг), міна (± 500 г), шекель (± 50 г)

- Цинь Шихуанді (побудував Велику Китайську стіну) увів єдину систему мір та ваг, що дозволило йому закріпити свою владу в 220–210 рр. до н. е.
- Вільгельм I, король Англії (1028–1087 рр.) запровадив стандарти мір для ярда, фута й дюйма.
- В 1791 р., після Французької революції, французька влада запровадила систему SI як символ національної єдності.
- Стандарти GSM для мобільних телефонів були розроблені за рекомендаціями Європейської комісії з метою підтримки процесів економічної інтеграції ЄС.

- В 1841 р. Дж. Вітуорт запровадив стандарт нарізки різьби для британських залізниць.
- Уряд США увів у 1886 р. стандарт ширини залізничної колії — 4 фута 8 ½ дюйма.
- Г. Дж. Скелтон (Британія) в 1895 р. подав заявку на стандартизацію сталевих балок в будівельній галузі.
- Р. Е. Б. Кромптон (Британія) на початку ХХ сторіччя довів необхідність уведення загальних стандартів в електротехніці.

-
- ✘ В Україні елементи стандартизації зароджуються ще в Середньовіччя. Так, у Київській Русі перші з відомих історикам писемних свідчень про уніфікацію мір і вагів Русі містить Статут князя Володимира (996 р.). В ньому серед обов'язків єпископа, зокрема, відображено: "Поручено святым пискупьям городськыя и торговые мерила и спуды, извесы, ставила блюсти без пакости, ни умалити, ни умножити". По суті Статут князя Володимира 996 р. є документальним підтвердженням того, що понад тисячі років існує вітчизняна стандартизація і метрологія.

-
- ✘ Безумовною заслугою Держстандарту СРСР в кінці 1980-х - на початку 1990-х рр., у перехідний до ринкових відносин період, стала робота по гармонізації вітчизняних стандартів з міжнародними, в яких знайшов своє відображення й радянський досвід управління якістю продукції.
  - ✘ Накопичений науковий заділ і високий професіоналізм радянських стандартизаторів, у тому числі й українських, у подальшому став основою для успішного розвитку теорії та методології національної системи стандартизації та дозволив брати активну участь у розробленні міжнародних стандартів.
  - ✘ Національні стандарти є одним з атрибутів державності та віддзеркалюють специфіку розвитку національної економіки залежно від історичних, географічних та соціальних умов.

СЬОГОДЕННЯ

Законодавство України у сфері стандартизації складається з Закону України Про стандартизацію, який діє з 03.01.2015 р., імplementовані положення Кодексу добросовісної практики з розроблення, прийняття та застосування стандартів, та впроваджені міжнародні та європейські принципи стандартизації та чинних міжнародних договорів України та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у відповідній сфері

З 2008 року Україна є членом СОТ

16 вересня 2014 ратифікація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС

ЗАКОН УКРАЇНИ "ПРО СТАНДАРТИЗАЦІЮ"

Законом
передбачено

створення національного органу стандартизації (НОС)

добровільність застосування національних стандартів, крім випадків якщо обов'язковість їх застосування встановлена нормативно-правовими актами

відміна обов'язкового погодження проектів національних стандартів з державними органами

недопущення нормативно-правового регулювання відносин, пов'язаних із розробленням стандартів та технічних умов підприємств, установ та організацій

відміна галузевої стандартизації

Стандартизація – діяльність, що полягає в установленні положень для загального та неодноразового використання щодо наявних чи потенційних завдань і спрямована на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері

Метою стандартизації в Україні є:

1. Забезпечення відповідності об'єктів стандартизації (досліджуваний предмет (продукція, процес або послуга), що підлягає стандартизації) своєму призначенню;
2. Керування різноманітністю, застосовність, сумісність (придатність продукції, процесів чи послуг для сумісного використання у визначених умовах для виконання відповідних вимог, не спричиняючи неприйнятних взаємодій), взаємозамінність (здатність однієї продукції, процесу чи послуги бути використаною замість іншої, щоб задовольнити ті самі вимоги) об'єктів стандартизації;
3. Забезпечення раціонального виробництва застосуванням визнаних правил, настанов і процедур;

4. Забезпечення охорони життя та здоров'я;
5. Забезпечення прав та інтересів споживачів;
6. Забезпечення безпеки праці
7. Збереження навколишнього природного середовища і економія всіх видів ресурсів
8. Усунення технічних бар'єрів у торгівлі та запобігання їх виникненню, підтримка розвитку і міжнародної конкурентоспроможності продукції.

В Україні відповідно до Закону України «Про стандартизацію» та відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України було створено національний орган стандартизації, функції якого виконує ДП «УкрНДНЦ».

З метою виконання зобов'язань, які взяла на себе Україна у зв'язку з набуттям членства у Світовій організації торгівлі, та виконання положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом пріоритетним є прийняття міжнародних та європейських стандартів як національних стандартів з одночасним скасуванням конфліктних національних стандартів, зокрема ГОСТ, розроблених до 1992 р., а не розроблення власних національних стандартів, які можуть створювати зайві технічні бар'єри у торгівлі.

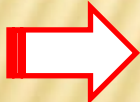

Технічний регламент — *нормативно-правовий акт, в якому визначено характеристики продукції або пов'язані з ними процеси та методи виробництва, включаючи відповідні процедурні положення, додержання яких є обов'язковим.* .

**РЕФОРМУВАННЯ
СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ**

Реформування системи технічного регулювання триває майже 16 років та охоплює:

- Горизонтальне законодавство, що регулює функції системи технічного регулювання
- Приведення низки секторальних Технічних регламентів у відповідність з Директивами Європейського Союзу
- Прийняття європейських та міжнародних стандартів в Україні.
- Взаємне визнання інституційних структур, що забезпечують функціонування системи технічного регулювання.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ УКРАЇНИ

Про затвердження плану заходів щодо розвитку системи технічного регулювання на період до 2025 року КМУ від 22.09.2021 р. № 1145-р.

мета :

модернізація економіки України та забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції шляхом поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС, подолання технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та ЄС та зміцнення її позицій на світовому ринку в результаті

визнання системи технічного регулювання України на європейському та міжнародному рівні.

Основні напрямки реалізації Стратегії :

- адаптація законодавства України у сфері технічного регулювання до законодавства ЄС;
- зміцнення інституціонального потенціалу органів державної влади, на які покладаються функції технічного регулювання у визначених сферах діяльності та розроблення технічних регламентів;
- усунення дублювання функцій у сфері державного нагляду (контролю) за відповідністю продукції встановленим вимогам;
- посилення існуючої матеріально-технічної бази для проведення оцінки відповідності продукції встановленим вимогам;
- забезпечення інтеграції систем обміну інформацією у сфері державного ринкового нагляду з відповідними системами ЄС;
- прийняття європейських стандартів з метою застосування відповідних технічних регламентів;
- здійснення заходів з підготовки до підписання Угоди АСАА;
- підвищення рівня обізнаності суб'єктів господарювання та інших заінтересованих сторін щодо нової системи технічного регулювання тощо.

Позиція міжнародних та європейських організацій у сфері стандартизації :

необхідно підтримувати міжнародні стандарти ISO та IEC

стандарти повинні бути простими і відповідати поставленим цілям

міжнародні стандарти треба використовувати, за можливості, без модифікацій (*ступінь відповідності – IDT*)

необхідно уникати дублювання зусиль

користувачі повинні мати представництво в робочих групах зі стандартизації

розроблені стандарти необхідно приймати на підставі консенсусу

консенсус — загальна згода, яку характеризує те, що немає серйозних заперечень стосовно суттєвих питань у більшості заінтересованих сторін і яку досягають унаслідок процедури, спрямованої на врахування думки всіх сторін і зближення розбіжних поглядів.

Консенсус не обов'язково є одностайним.

використання ТУ компаній варто мінімізувати і, за можливості, подавати у формі документів, які визначають функціональні вимоги

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАН СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом передбачено створення національного органу стандартизації (НОС) – *орган стандартизації, визнаний на національному рівні, що має право бути національним членом відповідних міжнародних та регіональних організацій стандартизації*

Згідно з Розпорядженням КМУ від 26.11.2014 року № 1163-р визначено, що функції національного органу стандартизації виконує державне підприємство ДП «УкрНДНЦ»

Аналоги в світі:
NIST (США), DIN (Німеччина), BSI (Великобританія), UNI (Італія), AFNOR (Франція), TSI (Туреччина)

Повноваження

організація та координація діяльності щодо розроблення, прийняття, перевірки, перегляду, скасування та відновлення чинності національних стандартів

(НД, оснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, що встановлює для загального та неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів і спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері),

кодексів усталеної практики та змін до них

НОС

утворення, припинення діяльності технічних комітетів стандартизації (ТК) та координація їх діяльності

ВЖИТТЯ ЗАХОДІВ

щодо гармонізації національних стандартів та кодексів усталеної практики з відповідними міжнародними, регіональними стандартами та кодексами усталеної практики

розроблення за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері стандартизації, національних стандартів та змін до них

Повноваження

забезпечення відповідності
національних стандартів та кодексів
усталеної практики законодавству

забезпечення адаптації
національних стандартів та кодексів
усталеної практики до сучасних
досягнень науки і техніки

НОС

підготовка та затвердження
програми робіт з національної
стандартизації

прийняття рішень
щодо створення, припинення та
координації
діяльності технічних комітетів
стандартизації, а також визначення
сфери їх діяльності

Повноваження

участь у підготовці

міжнародних, регіональних стандартів та кодексів усталеної практики, що розробляються відповідними міжнародними та регіональними організаціями стандартизації, членом яких є національний орган стандартизації чи з якими він співпрацює

забезпечення та сприяння співробітництву

у сфері стандартизації між виробниками, постачальниками, споживачами продукції та відповідними державними органами

НОС

заохочення суб'єктів малого і середнього підприємництва

до участі в розробленні національних стандартів та кодексів усталеної практики
забезпечення доступу зазначених суб'єктів до текстів таких документів

підготовка

щорічного звіту про свою діяльність та оприлюднення на офіційному веб-сайті

ПЛАН

економічного та
соціального
розвитку
України

Програма робіт
з національної
стандартизації

з а в д а н я

дієві

ефективні

визнані на
рівні ЄС

адаптовані з
усталеною
міжнародною та
практикою ЄС

запитувані
промисловістю та
споживачами
стандартизації

С
Т
А
Н
Д
А
Р
Т
И

Програма робіт з національної стандартизації

- Пропозиції технічних комітетів стандартизації та інших суб'єктів стандартизації
- Форма Заявки - <http://uas.org.ua/ua/>, Стандартизація→Програма робіт з національної стандартизації

Наказом НОС від **17.09.2022** № 191 прийнято основоположний стандарт ДСТУ 1.8:2022 «Національна стандартизація. Правила розроблення Програми робіт з національної стандартизації» (перегляд)

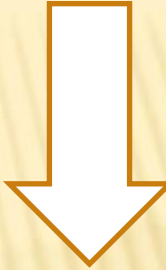

Програма робіт з національної стандартизації

ФІНАНСУВАННЯ РОБІТ ЗІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

- кошти Державного бюджету України;
- кошти, передбачені на виконання програм і проектів;
- власні та залучені кошти суб'єктів господарювання;
- інші не заборонені законодавством джерела фінансування.

Стандарти

- забезпечують національну, екологічну, технічну та технологічну безпеку;

- підвищують якість та конкурентоспроможність продукції, робіт та послуг, зокрема, на міжнародному та ринку ЄС;

- сприяють глобалізації (розширенню) торговельних відносин та усуненню технічних бар'єрів у торгівлі;

- сприяють взаємопроникненню технологій, знань та досвіду, накопичених у різних галузях економіки.

ПОВНОВАЖЕННЯ ТК (СТ. 15 ЗАКОНУ)

Технічний комітет стандартизації - форма співробітництва заінтересованих юридичних та фізичних осіб з метою організації і виконання робіт з міжнародної, регіональної, національної стандартизації у визначених сферах діяльності та за закріпленими об'єктами стандартизації.

Технічні комітети стандартизації
не мають статусу юридичної особи

Членство в технічних комітетах стандартизації є
добровільним

До повноважень технічних комітетів стандартизації належить:

участь у роботі
відповідних технічних
комітетів
стандартизації
міжнародних і
регіональних
організацій
стандартизації;

надання пропозицій до
програми робіт з
національної
стандартизації

розроблення і
погодження
національних
стандартів, кодексів
усталеної практики та
змін до них

перевірка і перегляд
національних
стандартів та кодексів
усталеної практики,
розробниками яких
вони є

погодження і надання
пропозицій щодо
скасування та
відновлення дії
національних стандартів,
кодексів усталеної
практики та змін до них

СТРУКТУРА ТК

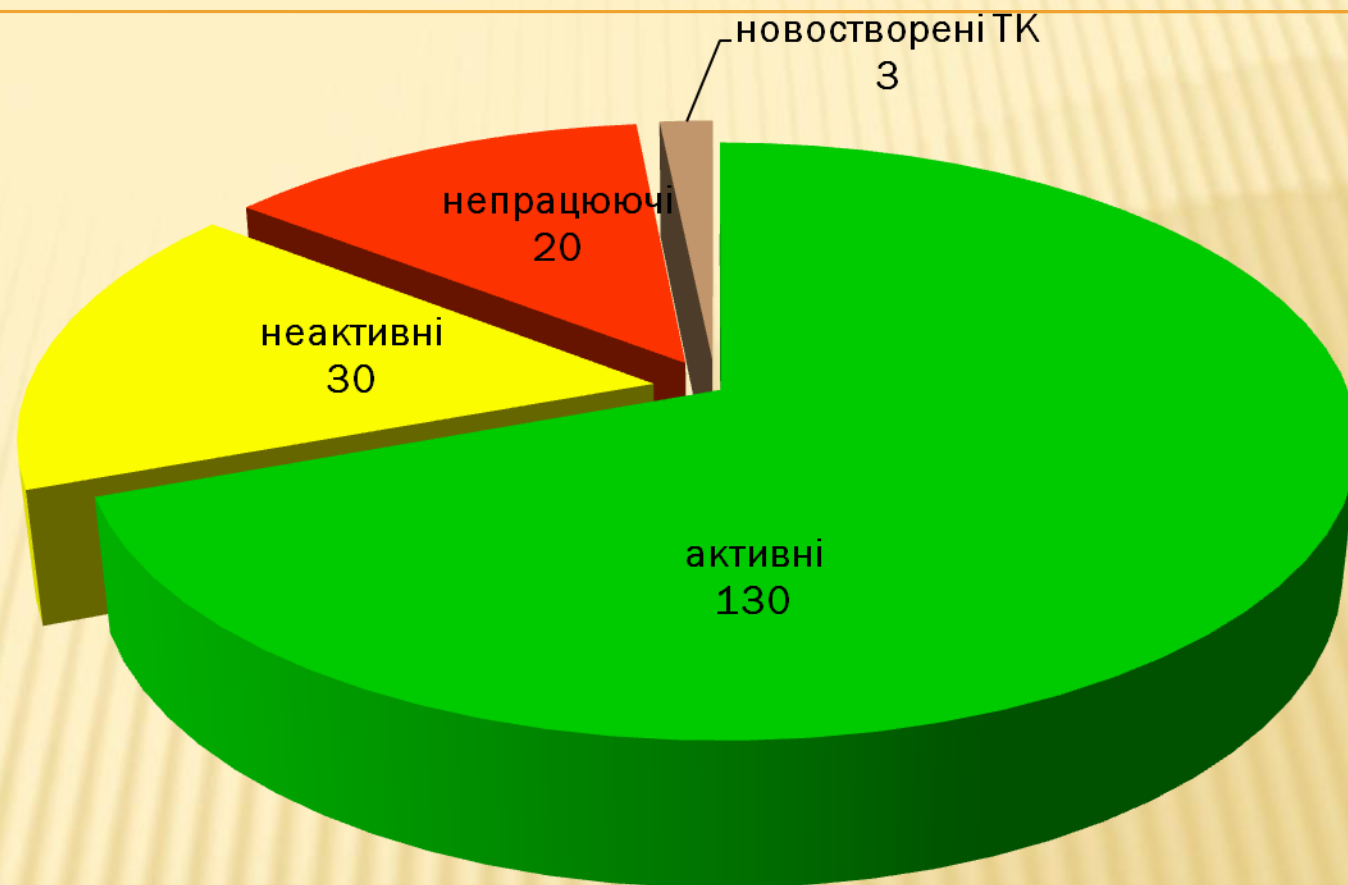
На сьогодні в Україні діє 183 ТК.

Працюючі – 163 ТК

(неактивні - 30, активні -130,
новостворені - 3)

Непрацюючі – 20 ТК

(з яких 5 знаходяться на
тимчасово окупованій
території України).

79 національних ТК працює у **323** технічних підрозділах **ISO**

29 національних ТК працює в **79** структурних підрозділах **IEC**

45 національних ТК отримують європейські стандарти, розроблені **115** структурними підрозділами **CEN**

17 національних ТК отримують європейські стандарти, розроблені **66** структурними підрозділами **CENELEC**

3 національні ТК співпрацюють з **ETSI**

Технічні Комітети Стандартизації

Участь Українських ТК у роботі споріднених ("дзеркальних") ТК міжнародних та регіональних організацій стандартизації

Наразі 89 національних технічних комітетів (ТК) працює в 413 технічних підрозділах ISO (комітетах та підкомітетах) у статусі Р- та О- члена ISO/TC/SC, з них:

- 45 ТК працює у 165 структурних підрозділах ISO/TC/SC у статусі активного члена;
- 43 ТК працює у 248 структурних підрозділах ISO у статусі спостерігачів;
- 1 ТК (ТК 18 "Лісові ресурси") веде секретаріат TC /ISO 218.

Наразі 29 ТК працюють в 154 структурних підрозділах IEC (комітетах та підкомітетах) у статусі Р- та О- члена та отримують документи цих структурних підрозділів, з них:

- 11 ТК працюють у статусі активного члена у 93 структурних підрозділах IEC;
- 15 ТК – спостерігачі, працюють у 61 структурному підрозділі IEC.

У роботі міждержавних ТК (МТК) беруть участь 69 українських ТК, 33 ТК – ведуть секретаріати МТК.

проведення оптимального, економічно ефективного
планування робіт зі стандартизації

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОНД НД (СТАНДАРТІВ)

який відповідає фондам міжнародних та
європейських стандартів

підвищується рівень адаптації
національних стандартів з міжнародними та
європейськими

СКАСУВАННЯ ГОСТ

Кількість ГОСТ до 1992 року, термін дії яких відновлено від 1 січня 2019 року

до 01.01.20 149 НД

до 01.01.21 98 НД

до 01.01.22 929 НД

Загалом 1176 НД

4 935

ГОСТ був
подовжений термін
протягом 2016-2018
років до 01.01.2019

3 865

пропозицій надійшло від ТК
та заінтересованих сторін
щодо продовження чинності
ГОСТ після 01.01.2019

1176

ГОСТ до 1992 р. було
відновлено чинність з
01.01.2019

Критерії, за якими були відібрані ГОСТ для відновлення:

на заміну яких проводиться
або передбачається
розроблення проектів
національних стандартів

посилання на які є в
нормативно-правових актах;

ГОСТ до 1992 року стосовно
Єдиної системи
конструкторської документації

які розроблені на основі
міжнародних стандартів, версії
яких є актуальними, та які
застосовуються як національні
стандарти

які застосовуються в різних
сферах діяльності

ПОСТАНОВИ КМУ ПРО ПРИПИНЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА У ГАЛУЗІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

- × **КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ**
- × **ПОСТАНОВА**
- × від 01 квітня 2022 р. № 392
- × Київ

Про припинення дії Угоди між Урядом України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в галузі стандартизації, метрології та сертифікації та Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво в галузі стандартизації, метрології та сертифікації

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Припинити дію Угоди між Урядом України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в галузі стандартизації, метрології та сертифікації, вчиненої 14 березня 1994 р. у м. Москві.
2. Припинити дію Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво в галузі стандартизації, метрології та сертифікації, вчиненої 16 червня 1994 р. у м. Гомелі.
3. Міністерству закордонних справ в установленому порядку повідомити Уряду Російської Федерації та Уряду Республіки Білорусь про припинення дії Угод, зазначених у пунктах 1 і 2 цієї постанови.

Прем'єр-міністр України   **Д. ШМИГАЛЬ**

- × **КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ**
- × **ПОСТАНОВА**
- × від 03 травня 2022 р. № 526
- × Київ

Про вихід з Угоди про проведення узгодженої політики в галузі стандартизації, метрології і сертифікації

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Вийти з Угоди про проведення узгодженої політики в галузі стандартизації, метрології і сертифікації, вчиненої 13 березня 1992 р. в м. Москві.
2. Міністерству закордонних справ в установленому порядку повідомити Виконавчому комітету Співдружності Незалежних Держав про вихід з Угоди, зазначеної в пункті 1 цієї постанови.

Прем'єр-міністр України   **Д. ШМИГАЛЬ**

Міжнародна співпраця

- співпраця з іншими міжнародними організаціями у суміжних із стандартизацією сферах діяльності

- розроблення та поширення документів, що сприяють гармонізації стандартів різних національних систем стандартизації

- розроблення та публікація міжнародних і європейських стандартів

- організація обміну інформацією стосовно роботи центральних та технічних органів ISO, а також національних організацій з стандартизації країн-членів ISO

ADVANCED SEARCH FOR STANDARDS

Keyword or phrase

Search abstracts

(For a full text search, go on the [OBP](#))

ISO number

Part number

Scope

Published

Under development

International
Electrotechnical
Commission

You &
the IEC

About
the IEC

News
& views

Standards
development

Conformity
assessment

Members
& experts

Developing
countries

IEC
Acade

→ [Advanced search](#) > [Publications and Work in Progress](#)

Advanced search

[Global search](#)

[Dashboard Finder](#)

[Documents / Projects / Work Programme](#)

[Publications / Work in Progress](#)

Publications and Work in Progress

Find publications and information on upcoming publications.

Enter your criteria

Key words:

All of these words (AND)

This exact phrase (" ")

Publications:

IEC

- all types -

Committee:

- committee -

- committee title -

Date range:

- select a period -

OR

Work areas:

Publications

Replaced/ Withdrawn Publicati

[Reset](#)

[Search](#)

Співпрацюємо з НОС інших країн:

Литовським
бюро
стандартів
(LST)

Польським
комітетом зі
стандартизації (PKN)

ISM

Інститутом
стандартизації
Молдови
(ISM)

Грузинським національним
агентством стандартів і
метрології
(GeoSTM)

Шведським
інститутом
стандартів
(SIS)

Австрійським
інститутом стандартів
(ASI)

Інститутом
стандартизації Сербії (ISS)

Американським
національним інститутом
стандартів (ANSI)

Standards Council of Canada
Conseil canadien des normes

Радою стандартів
Канади (SCC)

Адміністрацією зі
стандартизації КНР
(SAC)

Кіпрською
організацією зі
стандартизації
(CYS)

azstand

Азербайджанським
інститутом
стандартизації (АЗСТАНД)

asro

Асоціацією зі
стандартизації
Румунії (ASRO)

Канадською асоціацією
стандартів
(CSA Group)

ОНЛАЙН-МАГАЗИН З ПРОДАЖУ СТАНДАРТІВ – WWW.SHOP.UAS.ORG.UA

НОС

вул. Святошинська, 2, м. Київ, 03115, Україна, тел. (044) 452-33-96, факс (044) 452-69-07

Електронна адреса сайту: www.uas.gov.ua

E-mail: assistant@uas.ogr.ua

Національний Орган Стандартизації

МИ Є В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ!

<https://plus.google.com/u/0/+UkrndncOrgUaOfficial/posts>

www.facebook.com/ukrndnc

twitter.com/ushop_ukr

Ми відкриті для спілкування!

Четвер, 2 Червня, 2022

Людам із порушенням зору

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАН СТАНДАРТИЗАЦІЇ ДП «УкрНДНЦ»

- ДП «УкрНДНЦ»
- ПОСЛУГИ
- СТАНДАРТИЗАЦІЯ
- НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОНД НД
- НАВЧАННЯ
- ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР

а зв'язку, у разі виникнення питань щодо:

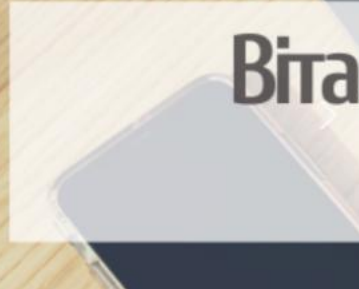
гандартизації: 067-216-92-85 Олександр Мачульський

ня стандартів: 063-138-02-27 Людмила Сlepченко

льних послуг: 067-719-61-96 Ольга Конецька

ьних питань: 067-538-18-74 Тетяна Яковенко

ні адреси ukmdnc@uas.org.ua, assistant@uas.org.ua

Новини

НАВЧАННЯ ЗА ТЕМОЮ:
«Вимоги до якості та компетентності медичних лабораторій у відповідності з вимогами стандарту ДСТУ EN ISO 15189:2015»

Публічне запитання
Оголошено конкурс з відбору учасників з розробки методом перекладу та схвалення відповідальним технічним комітетом стандартизації національних стандартів, гармонізованих з міжнародними/європейськими

19.05.2022

- БАЗА ДАНИХ СЕРТИФІКАТІВ
- ПРИДБАТИ НД
- МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО
- ТЕХНІЧНІ КОМІТЕТИ

Зворотний зв'язок